

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2004.gada 20. aprīļa
rīkojumu Nr. 241

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0244	
Profesija	Ilustrators
Kvalifikācijas līmenis	3
Nodarbinātības apraksts	Ilustrators darbojas dažādās mākslas nozarēs noformējot un ilustrējot grāmatas, kalendārus, katalogus u.c. kā arī visus ar vizuālo noformējumu saistītus darbus. Ilustrators var veikt radošu darbību, piedaloties un organizējot izstādes, projektus, kultūras pasākumus. Ilustrators strādā patstāvīgi kā pašnodarbināta persona vai mākslinieka vadībā, izpildot pasūtījumu vai individuālās iniciatīvas vadīts, kā skolotājs, tie kas papildus ieguvuši sertifikātu par pedagogisko pamatu apguvi, skolās un ārpussekolā izglītības un interešu centros kā arī radošs mākslinieks vai citu vadīts muzejos, galerijās, reklāmas un dizaina birojos, izdevniecībās u.c. ar mākslu saistītās iestādēs.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Plānot darba ieceri un tās īstenošanu.	1.1. Pārzināt ieceres risinājuma paņēmienus un veidus. 1.2. Apzināt darba specifiku un prasības. 1.3. Apzināt darba izgatavošanas apjomus. 1.4. Apzināt vizuālās reklāmas realizācijai nepieciešamos materiālus.
2. Izstrādāt tēmas risinājuma un darba noformējuma pieteikumu.	2.1. Precizēt pasūtījuma specifiku, stila prasības. 2.2. Izvēlēties projekta krāsu risinājumu. 2.3. Izgatavot kompozīcijas skices. 2.4. Izvēlēties un ieteikt ieceres īstenošanai atbilstošus materiālus un formātus. 2.5. Arhivēt darba gaitā uzkrāto informāciju. 2.6. Veikt sīciņu saskaņošanu ar pasūtītāju, ja tāds ir.
3. Noformulēt darba konceptuālo pamatojumu.	3.1. Izvēlēties iecerētajai tēmai visatbilstošāko koncepciju. 3.2. Izveidot kompozīciju pēc sagatavotās skices. 3.3. Izvēlēties atbilstošu mākslas veidu. 3.4. Izvēlēties atbilstošu tehniku.
4. Sagatavot izmaksu aprēķinus.	4.1. Sastādīt pielietojamo, specifisko materiālu sarakstu. 4.2. Veikt aptuvenas materiālu un palīgmateriālu izmaksu aprēķinus. 4.3. Uzskaitīt veicamo darbu veidus un apjomus. 4.4. Aprēķināt darba izmaksas. 4.5. Saskaņot lietišķo dokumentāciju ar pasūtītāju.
5. Sagatavot darba vietu un materiālus atbilstoši dotajam uzdevumam.	5.1. Sagatavot apstākļus glezniecības darbam: 5.1.1. gruntēt kartonu, audeklu; 5.1.2. uzvilkt audeklu uz rāmja; 5.1.3. izmantot glezniecības tehnikas (eļļas, akrila, akvareļa un pasteļa tehnikas). 5.2. Sagatavot apstākļus grafikas darbam: 5.2.1. slīpēt akmeni; 5.2.2. slīpēt linoleju; 5.2.3. slīpēt cinka plāksni un to gruntēt; 5.2.4. uzvilkt papīru uz planšetes; 5.2.5. uzasināt dzeļus u.c.; 5.2.6. izmantot grafikas tehnikas (linogrizums, kokgriezums, kokgrebums, litogrāfija, oforts, akvatinta, meccotinta, aukstā adata, mīkstā grunte, kologrāfija, sietspiede). 5.3. Sagatavot darba apstākļus tēlniecības darbam: 5.3.1. izgatavot karkasu; 5.3.2. sagatavot mālus; 5.3.3. izgatavot māla modeli; 5.3.4. atliet ģipša modeli; 5.3.5. izvēlēties attiecīgā darba materiāla (koks, metāls, šamots, akmens) tehnikas (slīpēšana, kalšana, griešana, zāģēšana, metināšana u.c.) instrumentus (kalti, vīles, slīpmašīnas, smilšpapīrs, borfrēzes).
6. Realizēt ieceri.	6.1. Veidot kompozīciju atbilstoši dotajam uzdevumam. 6.2. Patstāvīgi veikt jebkuras tēmas vai žanra darbu.

	6.3. Atrast atbilstošu materiālu iecerētajai kompozīcijai. 6.4. Izvēlēties atbilstošu tehniku. 6.5. Ievērot darba drošības noteikumus.
7. Motivēt darba rezultātu.	7.1. Sagatavot eksponējamo materiālu. 7.2. Izvēlēties eksponēšanas veidu un stilu.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- Organizatoriskie – radošs, materiāli atbildīgs darbs, kas veicams individuāli, saskarsmē ar klientu, jāsadarbojas ar 2. kvalifikācijas līmeņa darbiniekiem.
- Ķīmiskie – darbs ar krāsām, līmēm, lakām u.c. materiāliem.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai – radoša pieeja darbam un kreatīva domāšana. Jebkurai darba jomai tās ir atšķirīgas un to izmantošana un pielietošana ir radoša, atbilstoša katra indivīda personības raksturam un pasūtītāja vajadzībām. Vēlama profesionālās mākslas ievirzes izglītības programmas apguve pirms kvalifikācijas “Ilustrators” ieguves.

Prasmes

Specifiskās prasmes profesijā	Kopīgās prasmes nozarē	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Prast veidot dažādas sarežģītības glezniecības, grafikas un tēlniecības uzdevumus. • Prast veidot kompozicionāli kvalitatīvi atrisinātus darbus. • Pārvaldīt mākslas valodu. • Analizēt mākslas stilu, virzienu tendences un mūsdienu vizuālās mākslas aktualitātes. • Prast uzgleznot, uzzīmēt, izveidot dažāda rakstura mākslas žanra darbus. • Pārzināt glezniecības tehnikas. • Pārzināt grafikas tehnikas. • Pārzināt tēlniecības tehnikas. • Prast veidot darbus ar augstu mākslinieciski estētisko līmeni. • Atrisināt praksē dažāda rakstura priekšmetiskas un bezpriekšmetiskas kompozīcijas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saskaņot skici un realizēto darbu ar pasūtītāju. • Pamatot darba konceptuālo saturu. • Novērtēt produkcijas kvalitāti. • Izvēlēties alternatīvus uzdevumu risināšanas veidus. • Prast racionāli organizēt darbu. • Pielietot nozares terminoloģiju. • Pastāvīgi un radoši īstenot ieceri no skices līdz gatavam izstrādājumam. • Kalkulēt materiālu apjomu un izmaksas. • Ievērot vides aizsardzības noteikumus. • Ievērot darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus. • Analizēt darba rezultātus. • Prot izvēlēties idejas iecerei atbilstošus izteiksmes līdzekļi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prast divas svešvalodas. • Izmantot komunikācijas spējas. • Stādāt radoši, izkopjot savu individuālo redzēšanas sistēmu. • Strādāt individuāli un komandā. • Plānot un organizēt savu darbu. • Sagatavot darba vidi un attiecīgos darba materiālus. • Izgatavot skici, ņemot vērā tehnikas īpatnības un iespējas. • Spēt profesionāli un argumentēti pamatot un aizstāvēt radošās ieceres un darba realizācijas iespējas. • Paaugstināt sava darbu kvalitāti atbilstoši jaunajām tehnoloģijām un materiāliem. • Strādāt ar informāciju, adaptēt to un piemērot radošam darbam. • Sadarboties ar klientu.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Latviešu valoda un literatūra.			
Svešvaloda.			
Saskarsme.			
Ētika.			
Matemātika.			
Informātika.			
Biznesa pamati.			
Sports.			
Plastiskā anatomija.			
Burtu mācība.			
Vēsture.			
Zīmēšana. Zīmēšanas terminoloģija. Zīmēšanas izteiksmes līdzekļi (līnija, punkts, svītra, svītrinājums, laukums u.c.). Zīmēšanas tehnikas (zīmulis, grafīts, ogle, krīts, sangāna, tuša).			
Glezošana. Glezošanas terminoloģija. Glezošanas izteiksmes līdzekļi (plakne, telpa, apjoms, gaismēna, proporcijas, krāsa, formāts, ritms, faktūra, kustība u.c.). Glezošanas tehnikas (akvarelis, akrils, eļļa, pastelis).			
Kompozīcija (mākslas valoda un kompozīcijas pamatelementi, plaknes laukumu organizēšana nosacījumi, trīsdimensiju kompozīcijas veidošana, telpiskās vides organizēšanas nosacījumi).			
Veidošana. Tēlniecības izteiksmes līdzekļi (apjoms, faktūra, ritms, proporcijas, plakne u.c.). Tēlniecības terminoloģija. Tēlniecības materiāli (māls, ģipsis, koks, akmens, bronza). Tēlniecības tehnikas (slīpēšana, kalšana, pulēšana, patinēšana, metināšana, montāža).			
Digitālā kompozīcija. Vizuālās programmas (Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, Discreet Logic, 3D Studio Max, Discreet Logic Lightscape, Discreet Logic Character Studio, NewTek Lightwave, Final Cut Pro, Adobe Premiere, Macromedia Flash, Macromedia Dreamweaver, Adobe GoLive, Photographer Avid Xpress).			
Foto (attēla veidošanas principi, foto materiālu veidi, fototehniku veidi).			
Kultūras vēsture (kultūras jomu izveidošanās un attīstība, vērtību izpratnes maiņa kultūras vēstures attīstības gaitā).			

Mākslas vēsture (mākslas termini, tēlotājas mākslas stilu pazīmes un attīstības gaita, kultūras mantojuma pieminekļu vērtību izpratne, tēlotājas mākslas veidi un žanri).			
---	--	--	--

Profesijas standarta izstādes darba grupas sastāvs:

- Māra Muižniece – JRRMV direktore;
- Aija Jurjāne – gleznotāja, JRRMV vizuāli plastiskās mākslas programmas vadītāja;
- Ināra Garklāva – grafiķe, JRRMV grafikas pasniedzēja, apakšprogrammas vadītāja;
- Kristaps Strauts – tēlnieks, JRRMV veidošanas pasniedzējs, apakšprogrammas vadītāja;
- Baiba Guste – mākslas zinātniece, LMS apakšstruktūras “Akmenstēlniecības mītne “GAUJASIELA”” vadītāja.

Konsultanti:

- Valdis Kavacs – Latvijas Kultūras ministrijas, Kultūrizglītības centra Izglītības attīstības daļas vadītājs;
- Kristaps Zariņš – gleznotājs, Latvijas Mākslas akadēmijas profesors;
- Igors Dobičins - tēlnieks;
- Ilgnese Avotiņa – grafiķe.

Profesijas standarta eksperti:

- Gļebs Panteļejevs – tēlnieks, Latvijas Mākslas akadēmijas lektors;
- Sandra Krastiņa – gleznotāja, LMS muzeja direktore;
- Nele Zirnīte – grafiķe, Latvijas Mākslas akadēmijas asoc.prof.